

Museum van de Stad Wageningen
De Casteelse Poort

Opgericht 1988

De keuze van de burgemeester

Dit najaar zou Geert van Rumund als burgemeester afscheid nemen van zijn stad Wageningen. Maar vanwege de coronacrisis blijft hij nog zes maanden extra in functie. Toch zal hij dit najaar al zijn afscheidsexpositie openen getiteld *De Keuze van de Burgemeester*.

Het museum biedt de burgemeester ter gelegenheid van zijn afscheid een gast-curatorschap aan, waarbij hij geheel naar eigen inzichten – met begeleiding van onze tentoonstellingscommissie – een expositie mag inrichten. Deze is in het museum te zien van 18 oktober 2020 t/m 14 maart 2021.

In één expositieruimte – een replica van de werkkamer van de burgemeester – zullen zijn werk en carrière centraal staan. In de drie bovenzalen

van het museum komen verschillende thema's aan bod. Allereerst aandacht voor de persoonlijke levensgeschiedenis van de burgemeester, uiteraard

met de nadruk op kunst. Maar wel in de brede zin van het woord: naast beeldende kunst ook muziek, literatuur, film en theater. De hoofdmoot van de expositie richt zich op drie belangrijke fasen in zijn burgemeesterschap: 750 jaar stad Wageningen, 75 jaar Bevrijding en de verbouw van het Gemeentehuis. Dit alles natuurlijk met de focus op kunst en cultuur rondom deze highlights. In de laatste ruimte tenslotte toont de burgemeester werk van kunstenaars die hij zelf kent en koopt, en van wie hij privé een collectie heeft opgebouwd.

In deze laatste weken voor de opening zijn het museum én de burgemeester nog volop bezig met het inrichten en de finishing touches.... U bent van harte welkom, vanaf 18 oktober a.s.!

Bevrijdingsfeuilleton online

In een cruciale periode, voorjaar 2020, waren de museumdeuren gesloten. Geen bezoekers, geen publieksactiviteiten rondom 75 jaar bevrijding, geen symposium, geen heropening van onze vernieuwde Zaal 40-45, geen tentoonstelling *Vrijheid geef je door*, geen excursie over de voedseltransporten tijdens de meidagen van 1945...

Alle vergevorderde en jarenlange voorbereidingen hiertoe kwamen medio maart plotsklaps tot stilstand,

in afwachting van betere tijden. Dat voelde, juist op dát moment, onwerkelijk. Want wat kon er dan wél?? Hoe konden we tonen dat het museum bijzondere oorlogsschatten herbergt? En dat de oorlogsgeschiedenis van Wageningen en de gebeurtenissen rond mei 1945 uniek zijn??

Als uitweg zochten we ons heil in een online presentatie, via de facebookpagina van het museum en ons twitteraccount, en dé manier om ons thuiszittende publiek te bereiken. Per slot hebben we heel wat volgers op beide social media... Zo startten we op 1 april 2020 een 35-delig, dagelijks online 'feuilleton' via facebook, met bijzondere objecten uit onze WO2-collectie. Elke dag een voorwerp met toelichting. De laatste bijdrage verscheen, natuurlijk, op

5 mei jl. De belangstelling voor de reeks was zeker goed te noemen: de berichten bereikten in totaal 7370 personen, ca. 215 gemiddeld per dag. We hadden ons de april- en meimaand anders voorgesteld, maar dit bood een schrale troost. Het gehele feuilleton is nog te zien via www.facebook.com/casteelsepoort.

Maand van de geschiedenis: expo, fietstocht én lezing

2

Dit jaar duikt het museum – ter gelegenheid van de jaarlijkse Maand van de Geschiedenis – in de Indische sporen in Wageningen. Want die zijn er volop! De oudste sporen van het voormalig Nederlands-Indië in onze stad gaan terug tot het einde van de 16e eeuw (!), en lopen door tot nu. De expositie, te zien in ons Koetshuis, is opgebouwd rond vier historische periodes: koloniaal kapitaal, koloniale opleidingen, Indisch studentenleven in Wageningen en repatriëring van Indische Nederlanders.

Dompel uzelf onder in Indische sferen... en ontdek de verschillende sporen aan de hand sfeervolle oude foto's, landkaarten, kleurige schoolkaarten, dromerige schilderijen, kunstvoorwerpen, fraai geïllustreerde boeken en andere voorbeelden van

Villa Sanoer, Geertjesweg

een verdwenen wereld in Indië en Wageningen.

De periode Koloniaal Kapitaal gaat over schatrijke VOC-handelaren in kruiden en thee en planters in koffie, suiker en tabak. Van hun in Indië verzamelde kapitaal bouwden zij ook in Wageningen voorname gebouwen. Sommige daarvan zijn nog steeds beeldbepalend.

Omdat in Wageningen een rijkslandbouwschool was gesticht, lag het voor de hand dat er koloniale cursussen werden opgezet, de eerste in 1880.

Deze cursussen groeiden uit tot complete opleidingen, gericht op Indië. De opleidingen leiden op voor functies op plantages, in bosbouw of binnenlands bestuur. Na de onafhankelijkheid van Indonesië in 1945 worden deze tropische opleidingen steeds breder en internationaler.

Studenten uit onze kolonie krijgen vanaf begin 20e eeuw de mogelijkheid om in Wageningen te studeren; de eerste Indische student wordt in 1903 ingeschreven. Het merendeel van de studenten heeft echter een koloniale achtergrond, zonen van planters en ambtenaren in Indië. Indische studenten richten eigen studentenverenigingen op.

Na de Tweede Wereldoorlog krijgt Wageningen te maken met de repatriëring van Indische gezinnen en

Indische studentenkamer 1928

zieke militairen. Ook gebouwen, ooit gesticht met koloniaal kapitaal, worden daar voor ingezet, en er komt een rusthuis Dennenrust voor Indiëgangers, later Rumah Kita. De gerepatrieerden brengen de Indische cultuur mee naar Wageningen, zichtbaar in huiskamers in de vorm van kunst en meubels, maar ook in de eetcultuur.

Te zien van 27 september t/m 8 november 2020. De historische vereniging Oud-Wageningen organiseert gelijktijdig een fiets- en wandeltocht (routebeschrijving via museum, Bruna en Kniphorst) én een lezing op 8 oktober a.s. Meer info: www.oudwageningen.nl.

Nieuwe aanwinsten

Bloemenvazen

Onlangs ontving het museum enkele curieuze vazen. Vazen gemaakt van oude granaathulzen. Foto 1 toont een originele bronzen granaathuls van een Duits pakkanon (Panzerabwehrkanon), bedoeld om tanks van de tegenpartij uit te schakelen. Foto 2 toont de tot bloemenvaas bewerkte huls. Beide objecten werden na de oorlog jarenlang gebruikt in de vieringen van de RK-kerk aan de Bergstraat.

Herinneringsplaatje

Dit item is onlangs in ons bezit gekomen via de erven van Jan van Raalten, destijds administrateur bij de Wageningse afdeling van de Binnenlandse Strijdkrachten. Het is een glazen plaatje, waar aan de achterzijde een foto van Hotel de Wereld is geplakt. De tekst en decoratie zijn aan de voorkant met de hand aangebracht. Het geheel heeft daardoor een charmante uitstraling. De maker of maakster heeft het object met liefde en aandacht gemaakt en de kleuren van de Nederlandse vlag er subtiel in verwerkt.

Lezing Vrienden: Speciale collecties WUR

De uitgestelde lezing van onze Vereniging Vrienden vindt plaats op 28 september a.s. in Party & Cateringcentrum 'De Patio', Vadaring 7 in Wageningen. V.a. 20 uur inloop voor niet-leden. De lezing *Speciale collecties van en voor Wageningen* begint om 20.15 uur en wordt gegeven door Liesbeth Missel, informatiespecialist en conservator Speciale Collecties, Erfgoed & Kunst van Wageningen University & Research - Library. Mw. Missel geeft toelichting op de verschillende bijzondere collecties van de WUR die in de Forumbibliotheek beheerd worden: van het oudste landbouwboek uit 1490, prachtige platen en ephemere collecties tot academisch erfgoed en beeldende kunst.

Museum in coronatijd

Na de laatste bezoekers op donderdag 12 maart sloten de deuren van het museum, om pas op 17 juni weer open te gaan voor publiek.

Vanwege de coronacrisis verplichtte de regering ons tot sluiting voor aanvankelijk onbepaalde tijd. Noodzakelijke werkzaamheden waren slechts mogelijk onder beperkende maatregelen. Omdat niet meer dan drie personen tegelijk in het gebouw aanwezig mochten zijn, kwam er een einde aan de voorbereiding van de grootse wisseltentoonstelling in het kader van 75 Jaar Bevrijding, en ook de daaromheen geplande feestelijkheden moesten worden uitgesteld.

Het merendeel van onze vrijwilligers, en een deel van onze museumbezoekers, behoren tot de risicogroep 70+;

deze groep werd geadviseerd om geen musea te betreden. Omdat het niet mogelijk was alle activiteiten volledig te stoppen, werd het ophalen van de post en het betalen van rekeningen op beperkte schaal voortgezet.

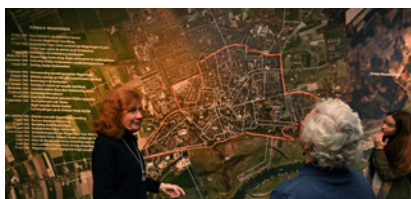
Per 1 juni mochten de musea onder voorwaarden weer open. Protocollen van de Museumvereniging en Erfgoed Gelderland voor heropening werden vertaald naar een passende regeling en vrijwilligers werden opgeroepen zich weer beschikbaar te stellen. Doordat slechts een deel van de baliemedewerkers bereid bleek weer diensten te gaan verrichten, moest het besluit genomen worden om de openstelling op dinsdag te laten vervallen. Van woensdag t/m zondag kunnen per half uur twee personen of één huishouden van meer dan twee personen worden toegelaten, bij

voorkeur na telefonische reservering. Bezoekers volgen een voorgeschreven looproute, waarbij zij elkaar zo min mogelijk tegenkomen. In totaal mogen niet meer dan 15 personen tegelijk in het gebouw aanwezig zijn. Uiteraard zijn volop desinfectantia aanwezig en is de dienstdoende baliemedewerker afgeschermd door een plexiglas spatscherm. En de anderhalve meter afstand regel is overal van kracht. Na een aarzelende start zijn de bezoekersaantallen bemoedigend. Na de heropening is met man en macht gewerkt aan het afronden van de herinrichting van Zaal 40-45, de vroegere Bevrijdingszaal. Deze herinrichting met diverse interactieve displays oogst alom lof. De wisseltentoonstelling over 150 jaar middelbaar onderwijs in Wageningen werd verlengd tot 21 september. En binnenkort gaan twee (!) nieuwe tentoonstellingen van start.

Kees van Loon, vice-voorzitter

Vernieuwde Zaal 40-45

Zaal 40-45, de permanente expositie met het meubilair uit Hotel De Wereld en de pen waarmee de capitulatie-akte werd getekend, is opnieuw ingericht en aantrekkelijk interactief gemaakt. De make-over neemt de internationale, jongere en oudere bezoekers mee in het verhaal van Wageningers in oorlogstijd in een breder en samenhangend kader. De officiële heropening, eerst gepland in april 2020, is verplaatst naar 23 april 2021. Maar iedereen is al van harte welkom!

Waar voorheen in Zaal 40-45 de nadruk lag op de oorlogsjaren van Wageningen en de Duitse aftocht, is nu meer aandacht voor Wageningen in oorlogstijd, de gevolgen voor de inwoners, ontwikkelingen en de wederopbouw van onze stad. Die gebeurtenissen staan niet op zichzelf, maar maken deel uit van ontwikkelingen in Gelderland, Nederland, Europa, Canada en de VS.

Introductie door beeld en geluid

De nieuwe tweedelige introductiefilm vertoont het hele verhaal van Wageningen gedurende WOII, de voedseltransporten en de terugkeer naar Wageningen. De filmische weergave van foto's, interviews, filmfragmenten in combinatie met de tentoongestelde voorwerpen geeft de kijker in chronologische volgorde een complete beleving

(deze documentaire is in het Engels en Duits ondertiteld).

Meer dynamiek

De bezoeker die méér informatie zoekt kan terecht bij beeld, geluid en verdiepende kennis via de nieuwe touchscreens. En er is hard gewerkt aan een nieuwe vitrine, tafel en een speciale koffer. "Die meubels dragen bij aan een speelse en dynamische beleving, door middel van een interactieve tijdlijn, een interactief spel en een nieuwe vitrine.

En natuurlijk een nieuwe fotowand, met een lichtlijn en drukknoppen voor de diverse locaties in en om Wageningen anno 1945, die als een *layer* over een luchtfoto van de stad anno 2014 is gemonteerd", zegt Ivo Wasser. Hij is de ontwerper en maker van deze meubels.

Interactieve touchscreens en meer voor kids

Elly ter Velde was blij en trots om de twee touchscreens te mogen ontwikkelen. In het eerste zijn de 22 belangrijkste oorlogsgebeurtenissen van Wageningen opgenomen in een tijdslijn. De ander is een speciaal speltouchscreen voor

kinderen, opgesteld in een koffer. Elly was onder de indruk toen ze las over de eerste evacuatie van Wageningen op 10 mei 1940. "In het tijdlijn-touchscreen kan ik veel informatie en mijn eigen fascinatie in woord en beeld kwijt. Het is een touchscreen met extra informatie, speciaal voor mensen die meer over een onderwerp te weten willen komen. Net zoveel als je wilt, net zo lang als je wilt," vertelt Elly trots. Zo hoopt ze dat de bezoeker geboeid raakt door de historie van Wageningen.

Vrijheid geef je door

De aanpassingen van Zaal 40-45, zoals de introductiefilm en het touchscreen, dragen eraan bij dat wat is tentoongesteld nog meer tot zijn recht komt en beter te begrijpen is. Zo kun je nog steeds de verhalen van ooggetuigen beluisteren. Ook de wand met hoe jij vrijheid beleefd is gebleven. Dat is waar het uiteindelijk om draait: met meer begrip kunnen wij beter bepalen hoe wij in de huidige maatschappij omgaan met onze vrijheid, deze beleven en doorgeven.

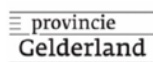
Gulle sponsoren!

In 2017 waren er al plannen om de Zaal 40-45 aan te passen. Dit project was in 2008 begonnen, maar nooit volledig afgerond. En in de jaren daarna merkten we dat er aanpassingen nodig waren om het verhaal van de oorlog in Wageningen duidelijker en logischer te kunnen presenteren. In Priscilla van Leeuwen vond het bestuur een uitstekende projectleider met ervaring en mij werd gevraagd de fondsenwerving voor mijn rekening te nemen. Met Saskia Werner en Jelle Vervloet vormden wij de projectgroep Zaal 40-45. De eerste noodzakelijk stap was het maken van een projectplan: wat willen we, hoe

en waarom willen we het en wat gaan al die wensen kosten. Dan komt mijn werk: welke fondsen zijn geschikt om te benaderen en voor welke bedragen? Welk bedrag blijft er over en komt voor rekening van het museum? Vervolgens de aanvragen invullen. Dat is makkelijker gezegd dan gedaan. De (digitale) formulieren van fondsen zijn zeer uitgebreid en er worden heel veel vragen gesteld, sommige niet erg relevant... maar een antwoord wordt wel verwacht. Ook moet er veel informatie meegestuurd worden. Kortom: ze willen het naadje van de kous weten. En dan afwachten, soms vele maanden, soms ook tussentijds aanvullende vragen beantwoorden of

corresponderen wanneer een aanvraag om onjuiste redenen wordt afgewezen. Het uiteindelijke resultaat mag er zijn! Op ons totale budget van ca. 75.000 euro is ruim 62.500 euro toegezegd of ontvangen. We mogen de onderstaande culturele fondsen hiervoor zeer dankbaar zijn. (Jos van Raan)

- Provincie Gelderland
- Coöperatiefonds Rabobank Vallei en Rijn
- VSB fonds
- V-fonds
- Prins Bernhard Cultuurfonds Gelderland
- Mondriaanfonds
- Vrienden van museum De Casteelse Poort

Spin in het web

Mag ik me even voorstellen? Mijn naam is Irma Gosliga. Voordat ik als vrijwilliger actief werd op kantoor in het museum, was ik meer dan 30 jaar werkzaam in het communicatievak. Begin 2019 werd ik werkloos.

Toen na een half jaar – met lezen, wandelen, fietsen en netwerken – bleek dat een nieuwe job op mijn leeftijd niet meer voor het oprapen lag, besloot ik het roer om te gooien. Ik werd door het museum warm onthaald en ontmoet hier veel mensen van diverse pluimage: vrijwilligers, bezoekers, samenwerkingspartners.

Ook is inspirerend om te zien wat er allemaal bij komt kijken om een museum draaiend te houden en interessante tentoonstellingen aan te bieden aan het publiek. Mijn taak is ondersteunend: ik beantwoord de telefoon en de mail, ben vraagbaak voor de gastvrouwen/-gastheren achter onze balie, plan op aanvraag rondleidingen met gids in, hou bezoekersaantallen bij, notuleer het wekelijkse overleg enz. Waar ik energie van krijg? Als de zaken op rolletjes lopen.

Ons museum wordt helemaal gerund door vrijwilligers. Wat mij opvalt is de grote passie, waarmee iedereen op zijn eigen interessegebied actief is. Dat schept een fijne omgeving om in te werken. Ook vrijwilliger worden? Bel of mail ons.

SPAREN bij Jumbo Wageningen

Nederlanders zijn dol op sparen. En op verzamelen. Vooral gratis. Daarom zijn spaaracties altijd zo'n doorslaand succes. Dit najaar start bij Jumbo Wageningen een spaaractie met historische plaatjes van en over de stad, te verzamelen in een bijbehorend album met toelichting. In andere steden zijn deze spaaracties een groot succes. Het museum heeft een dertigtal 'plaatjes' aangeleverd voor reproductie. Wij zijn erg benieuwd naar het resultaat en de belangstelling voor deze actie. De spaaractie start op woensdag 21 oktober en loopt tot dinsdag 15 december 2020.

Vacatures

Onze museumorganisatie heeft altijd vacatures. Momenteel zoeken wij: baliemedewerkers, een vormgever, museumgids, klusser, bestuurssecretaris en penningmeester. De volledige functie-informatie kunt u opvragen via info@casteelsepoort.nl of nalezen op www.vrijwilligerswerkgelderland.nl/wageningen/vacaturebank.

AGENDA

27 september - 8 november 2020

Maand van de Geschiedenis: Indische sporen in het Wageningse (Koetshuis)

28 september 2020

Lezing Vereniging Vrienden, De Patio, aanvang 20.15 uur

18 oktober 2020 - 14 maart 2021

Tentoonstelling De keuze van de burgemeester

22 november 2020 - 20 maart 2021

Het belang van Thuis: Herbert Immer Willems (schilderijen) en Adolf Dijkstra (divers materiaal) (Koetshuis)

december 2020 (onder voorbehoud)

Kerstopenstelling, vanaf ca. 19.00 uur, met christmas carols, glühwein en veel gezelligheid!

27 maart - 11 april 2021

Culturele Ronde: overzichtstentoonstelling van deelnemende kunstenaars, opening 27 maart, 16.00 uur

10 - 11 april 2021

Open Atelierweekend Culturele Ronde (gratis toegang)

23 april 2021

75 + 1 jaar bevrijding: heropening Zaal 40-45 en symposium Vrijheid geef je door, met verschillende sprekers (middagprogramma in het stadhuis)

Vanaf 2 mei 2021
Tentoonstelling
Vrijheid geef je door

